

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198644

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K 81.6 / R 716 Accession No. K 861

Author రావరల్లం

Title గంధుసాదన

This book should be returned on or before the date last marked below

ಗಂಡುಗೂಡಲಿ

ಬಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ

ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ನಾಲ್ಕು ಆಣೆಗಳು

(ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸ್ವಾಮ್ಯವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃವಿಗೇ ಸೇರಿದೆ)

ವಿಜಾಪನೆ

ಇ

“ ಗಂಡುಗೊಡಲಿ ” ಎಂಬ ಈ ಏಕಾಂಕ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಸಂಘದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತುದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ, ಎಂ.ಎ., ರವರಿಗೆ ಸಂಘವು ಚಿರ ಋಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಕ್ಷಾಕವಚದ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವ ಸೂಚಕ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೇರವಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಬಿ.ಎ., ರವರಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರು.

ಸಂಘದಿಂದ ಅಚ್ಚಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವೆವು. ಸಂಘವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಈ ಎರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ “ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ ” ಮತ್ತು ವೇ|| ಪಂಡಿತ ಕುಕ್ಕೇ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ “ ಕನ್ನಡ ಮೇಘ ಸಂದೇಶ ”—ಎಂಬ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿರುವೆವು. ಈ ವರುಷ ಪ್ರಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರ ಮತ್ತು ಇತರ ಕನ್ನಡಿಗ ಮಹಾಜನರ ಉದಾರಾಶ್ರಯವು ಸಂಘಕ್ಕೆ ಎಂದಿನಂತೆ ದೊರೆಯುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ,
೮-೧೧-೧೯೩೨.

ಕೂಡಲಿ ಚಿದಂಬರಂ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,
ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

[ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾತ್ರಕುಲಜಲಧಿಯನ್ನು ಆಪೋಶನವನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದ ಕ್ರಾಂತಿ ನಾಥನ ಹೆಗಲನ್ನೇರಿದ ಗೆಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಕೊರಲಗು ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಸಮಯದ ದರ್ಶನವಿದು—ಈ ಏಕಾಂಕ ದೃಶ್ಯ

ಈ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವ ಕಲಿಯು ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರುಷದ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡ ಇರವನ್ನು ಕಂಡು ಕದಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಗೆಗೆ ಮೈದೋರಿದ ಕೊಡಲಿಯ ಕಲಿಯು ಪುರಾಣಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಪರಶುರಾಮನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಈ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ರೂಪಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಣಿಸದಿರಲು ಕಾರಣವನ್ನು ದೂರ ಅರಸಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ, ದರ್ಶನಭೇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಭೇದವೂ ದೃಷ್ಟಿವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಕಾರಣವೆಂಬ ಸತ್ಯವು ಇಂದಿನದಲ್ಲ ಬಲು ಹಿಂದಿನದು]

ಪಾತ್ರಗಳು

ಪರಶುರಾಮ

ವಟುಗಳು

ಜಮದಗ್ನಿ

ರೇಣುಕೆ

ದೂತ

ಕಶ್ಯಪ

ದೃಶ್ಯ ಒಂದು

[ಜಮದಗ್ನಿ ಯಾಶ್ರಮದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಭಾರ್ಗವನು,
ವೀರಾಸನಸ್ಥಿ ತನು, ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಹಿಡಿದು
ಮಸೆಯುತ್ತ, ಮಸೆತಡೆಳೆತಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಡನೊಂ-
ದತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಲಿಹನು. ರಾಮನಿರ್ಕಲ್ದಲ್ಲಿ
ವೀರಾಸನಾಸೀನ ವಟುಗಳಿರುವರು ಕೆಲರು.
ರಾಮನೆಂದೊಂದು ನುಡಿ ವಟುಗಳಿಗೆ ಮೇಳವಡು.
ಮೇಳ ಮೊದಲಾಗುತ್ತಿರೆ ಮೇಲೆ ತೆರೆಯೇಳುವುದು.]

ಪರಶುರಾಮ

ಮಸೆಯಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕ್ರೂರಕುತಾರಂ !

ವಟುಗಳು

ಮಸೆಯಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕ್ರೂರಕುತಾರಂ !

ಪರಶುರಾಮ

ಸೆಲಸಮವಾಗಲಿ ವೈರಿವತಾರಂ !

ವಟುಗಳು

ಸೆಲಸಮವಾಗಲಿ ವೈರಿವತಾರಂ !

ಪರಶುರಾಮ

ನಗೆಯನು ಹೊಂದಲಿ ಆಶ್ರಮದಾಸ್ಯಂ !

ವಟುಗಳು

ನಗೆಯನು ಹೊಂದಲಿ ಆಶ್ರಮದಾಸ್ಯಂ !

ಪರಶುರಾಮ

ಇಂದ್ರೇ ಮುಗಿಯಲಿ ಹಾಳೇದಾಸ್ಯಂ !

ಗಂಡುಗೊಡಲಿ

ವಟುಗಳು

ಇಂದೇ ಮುಗಿಯಲಿ ಹಾಳೀದಾಸ್ಸಂ !

ಪರಶುರಾಮ

ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಾ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯ

ವಟುಗಳು

ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಾ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯ

ಪರಶುರಾಮ

ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಮಾರಿದೆ ಮಿತಿಯ ;

ವಟುಗಳು

ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಮಾರಿದೆ ಮಿತಿಯ ;

ಪರಶುರಾಮ

ಮಾನವ ಪ್ರಾಣವ ಕಾಪಿಡಲಾವು

ವಟುಗಳು

ಮಾನವ ಪ್ರಾಣವ ಕಾಪಿಡಲಾವು

ಪರಶುರಾಮ

ಕ್ರಾಂತಿಯ ತರಬೇಕಿಲ್ಲವೆ ಸಾವು !

ವಟುಗಳು

ಕ್ರಾಂತಿಯ ತರಬೇಕಿಲ್ಲವೆ ಸಾವು !

ಪರಶುರಾಮ

ಕೃತವೀರನ ಮಗನೆಂಬೀ ಅರಸು

ವಟುಗಳು

ಕೃತವೀರನ ಮಗನೆಂಬೀ ಅರಸು

ಪರಶುರಾಮ

ನಮ್ಮಾ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲಿ ಹೊರಸು

ದೃಶ್ಯ ಒಂದು

ವಟುಗಳು

ನನ್ನಿನ್ಮಾ ಮಾಹಿಷ್ವತಿಯಲಿ ಹೊರಸು

ಪರಶುರಾಮ

ನಾಡಿನ ಪೀಡೆಯ ದೂಡಲಿಕಾವು

ವಟುಗಳು

ನಾಡಿನ ಪೀಡೆಯ ದೂಡಲಿಕಾವು

ಪರಶುರಾಮ

ಕ್ರಾಂತಿಯ ತರಬೇಕಿಲ್ಲವೆ ಸಾವು !

ವಟುಗಳು

ಕ್ರಾಂತಿಯ ತರಬೇಕಿಲ್ಲವೆ ಸಾವು !

[ಮಸೆವ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಚ ನೀರು ಚೆಮುಕಿಸಿ ಮತ್ತೆ
ಚಕಚಕನೆ ಚುರುಕಿನಿಂದಲಗ ಮಸೆಯುವನು.]

ಪರಶುರಾಮ

ಮೂರು ಬೊಟ್ಟು ನೀರು ಬಿಟ್ಟು
ಮಸೆ! ಮಸೆ! ಕೊಡಲಿ ಮಸೆ!

ವಟುಗಳು

ಮೂರು ಬೊಟ್ಟು ನೀರು ಬಿಟ್ಟು
ಮಸೆ! ಮಸೆ! ಕೊಡಲಿ ಮಸೆ!

ಪರಶುರಾಮ

ಕ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಗಂಡುದೊಟ್ಟು
ಮಸೆ! ಮಸೆ! ಕೊಡಲಿ ಮಸೆ!

ವಟುಗಳು

ಕ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಗಂಡುದೊಟ್ಟು
ಮಸೆ! ಮಸೆ! ಕೊಡಲಿ ಮಸೆ!

ಪರಶುರಾಮ

ನಾವು ನಾಡಗಂಡರೆಂದು
ಮನೆ ! ಮನೆ ! ಕೊಡಲಿ ಮನೆ !

ವಟುಗಳು

ನಾವು ನಾಡಗಂಡರೆಂದು
ಮನೆ ! ಮನೆ ! ಕೊಡಲಿ ಮನೆ !

ಪರಶುರಾಮ

ನಾಡ ಗುಡಿಯನೆತ್ತಲೆಂದು
ಮನೆ ! ಮನೆ ! ಕೊಡಲಿ ಮನೆ !

ವಟುಗಳು

ನಾಡ ಗುಡಿಯನೆತ್ತಲೆಂದು
ಮನೆ ! ಮನೆ ! ಕೊಡಲಿ ಮನೆ !

[ಪರಶುವಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವನು.]

ವಟುವೊಬ್ಬ

ಭಾರ್ಗವ ! ಏಹೊತ್ತುವಿಾ ಕ್ರಾಂತಿಯನೆ ನುಡಿವೆ.
ಕಾರಣಮದಾವುದೋ ?

ಪರಶುರಾಮ

ಎನೆಂದು ಕೇಳುವೆಯು !

ನೀನಿರ್ವುದೆಲ್ಲಿ ?

ವಟು

ಜಮದಗ್ನಿ ಯಾಶ್ರಮದಿ.

ಪರಶುರಾಮ

ಜಮದಗ್ನಿ ಯಾಶ್ರಮದಿ ! ನೀನಿರ್ವುದಲ್ಲ—
ದಾಸ್ಯದಾವಾಸದಲಿ ! ನೀನಿರ್ವುದಲ್ಲ !
ನೀನೊಬ್ಬ ನಲ್ಲ—ನಾಮೆಲ್ಲ ನಿರ್ವುದಲ್ಲ !

ಅಂದಿನಾ ಶಶ್ವತ್ಸ್ವತಂತ್ರದ ನಾಡು ಇಂದು ದಾಸ್ಯದ ಬೀಡು !
ಇಂತಿಹುದ ತಿಳಿದು ತಿಳಿದೂ ಮತ್ತೆ ಕೇಳುವೆಯ—
ಕ್ರಾಂತಿ—ಕ್ರಾಂತಿ ಏಕೆಂದು ?

ಪಕ್ಷ ಹಿಂದಂದಿನಲಿ,

ಆಶ್ರಮಕೆ ಬಂದನಾ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ. ಬಂದು,
ತಣಿಯುಂಡು, ಅತಿಥಿಮರ್ಯಾದೆಯನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ,
ಆಶ್ರಮದ ಧೇನುವನು, ದಿವ್ಯಸುರಧೇನುವನು,
ತನ್ನ ತನ್ನ ವರೆಲ್ಲರಂ ತಣಿಸಿದಾ ಧೇನುವನು
ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಲೆತ್ತಿ ಸಿದನರಿವಿಹುದೆ ? ನಾವಿರುವು-
ದಾತನಾಳುವ ನಾಡು. ಮಾಹಿಷ್ಮತೀಕ್ಷ್ಮಾಪ-
ನಾಳ್ವನೆಮ್ಮನು ಎನಲು ಕ್ರಾಂತಿಯೇಕೆಂದೆಂಬೆಯಾ ?
ಆಶ್ರಮದ ಕಷ್ಟಸುಖ ಬೇಡ ಬಿಡು—ಪಟ್ಟಣದಿ,
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ಪಟ್ಟಣದಿ—ಬಲ್ಲೆಯಾ !
ದಬ್ಬಳಿಕೆಯ ಬಾಳೊನೆಗೆ ಪ್ರಜೆಯೆಲ್ಲಮೊರ್ತುತ್ತು.
ಎರಡುದಿನವಿಲ್ಲಿನ್ನು : ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲೊಬ್ಬ ;
ಚೆಲುವೆಯಾತನ ನೆಲೆ ; ಅರ್ಜುನನ ಮೈದುನನು
ನಿಂತಿದ್ದ ನೆಲೆ. ಚೆಲುವೆಯನು ಸೋಡಿದನು.
ರಾಜ್ಯ ರಾಜನದೆಂದು, ರಾಜ ತನ್ನ ವನೆಂದು
ಮದಿಸಿ ನಾರಿಯ ಸೆಳೆದು ಉಡೆಯುಲಿಯಲೆತ್ತಿ ಸಿದ.
ನೀರಯಾರ್ತವ ಕೇಳಿ ನೀರನೈತಂದ.
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಚ್ಚಿತ್ತು—ಕಿಸಿಸು ಕೆರಳಿತ್ತು.
ತನ್ನ ವಳ ಮಾನವನು ತಾನು ಕಾಪಿಡಲೆಂದು
ಮಚ್ಚ ಮೇಲೆತ್ತಿದನು ;—ಅರ್ಜುನನ ಮೈದುನಗೆ
ರಕ್ತಾಭಿಷೇಕಮಾಯ್ತು—ಯಮನೊಡನೆ ನಿಸೇಕಮಾಯ್ತು.
ಅರಸನಿದನರಿದುರಿದು ಮೈದುನಗೆ ಮರುಗಿದನು.
ತನ್ನ ವಳ ಮಾನವನು ಕಾಪಿಟ್ಟನಾತನನು
ಹಿಡಿತರಿಸಿ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಾರೇಳೆ ಕಶೆಯಿಡಿಸಿ,
ಅವನ ಸ್ವಸ್ತ್ರಮಂ ತೆಗೆದು ಬೊಕ್ಕಸಕಿಡಿಸಿ,

ಕಣ್ಣ ಕೀಳಿಸಿ—ಆಯ್ಯೋ !—ನೂಕಿದನು ಹೊರಗೆ !
 ಇಂದದಿನೆ ನಿತುಂಟೊ ! ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಲ್ಲ.
 ಇದನೆಲ್ಲ ನೆನೆಯುವೆನೆ—ಇವರ ಹುಟ್ಟೊ ರಸಲಿಕೆ
 ತವಕಿಸುತ ಬಿಸಿರಕುತ ಧಮನಿಯಲಿ ಧುಮುಕುವುದು.
 ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಸಾಕಾಯ್ತು—ಸಹಿಸಿಯಾಯ್ತು.
 ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕೊನೆಯುಂಟು. ಇದಕ್ಕೂ ಕೊನೆಯುಂಟು.
 ಕ್ರಾಂತಿ ಏಕೆಂದೆ ! ಏಕೆಂಬುದರಿವಾಯ್ತೆ ?
 ಇಂದಿನತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಕುದಿವುದು ರಕುತ !
 ರಕ್ತ ಧುನಿಯನ ಧಮನಿ ದುಡಿಯುವುದು ಕೇಳುವುದೆ ?

ಬಿಸಿಬೆವರದು ಬಸಿಯುತಲಿರೆ ಕೆಂಗುಲಿಮೆಯ ಮುಂದೆ
 ಉಬ್ಬಿದ ಹಿರಿಖಂಡದ ಭುಜಬಲದವ ಕಮ್ಮಾರ

ಹುಮ್ಮ ಸಿನಿಂದುಸಿರೆಳೆಯುತ
 ಮುಂದಿನ ಅಡಿಗಲ್ಲಿ ನ ಮೇಲ್
 ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದೆತ್ತಿಳಿಸಿದ

ಬಲೆಟ್ಟುಗಳಂತೆ

ಧುಮುಧುಮುಧುಮು ದುಡಿಯುತಲಿದೆ ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಧಮನಿ !

ಬಲ್ಲಿತ್ತದು ಬಟ್ಟೆತ್ತದು ಸುಣ್ಣ ನೆಯದು ಬಂಡೆ
 ಬಿಟ್ಟದ ತುದಿಕೋಡಿನ ಕೊನೆಯಿಂದಿರದೆಯೆ ಜಾರಿ

ಮಲೆಮೈಯಲಿ ಚೆಲ್ಲಿರುವ
 ಕಲ್ಲುಗಳಲಿ ಕಿಡಿಗಾಣಿಸಿ
 ಅರೆಯೊಂದರಿನ್ನೊಂದಕೆ

ವುಟಹಾರುವ ರೀತಿ

ಧುಮುಧುಮುಧುಮು ದುಡಿಯುತಲಿದೆ ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಧಮನಿ !

[ಒಳಗಣಿಂ “ ಭಾರ್ಗವ ” ಎಂಬುಲಿಯು ಕೇಳುವುದು.
ಉದ್ದೀಪ್ತ ಭಾರ್ಗವಂಗಾ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸದು.]

ಮಲೆಯಗ್ರದಲೊಗಿದಲ್ಲಿಂದರೆಗಳ ನಡುವುರುಳಿ
ಇಳಿಸೆಲದಲಿ ಕನಲಿಕೆಯಲಿ ಮೊರೆಯುತ ಹೊರಹೊರಳಿ

ಭೋರ್ಗರೆಯುತ ಕಂದರಗಳ
ಕಲೆ ದೆಯನು ಸಿಗಿದೊಗೆಯುತ
ಕಟ್ಟಿದ್ದವ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕುವ
ಜಲಪಾತದ ರೀತಿ

ಧುಮುಧುಮುಧುಮು ದುಡಿಯುತಲಿದೆ ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಧಮನಿ !

[ಒಳಗಣಿಂ “ ಭಾರ್ಗವ ” ಎಂಬುಲಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ.]

ನಟು

ಭಾರ್ಗವ ! ಅದೊ ! ಜಮದಗ್ನಿಗಳ ಕೂಗು !

ಪರಶುರಾಮ

ಕೋಗೋಣ. ಮೇಲಿಂದ ವಿಶದವಾಗುಸಿರುವೆನು.

[ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೋಗುವರು.]

ದೃಶ್ಯ ಎರಡು

[ಜಮದಗ್ನಿ ಯಾಶ್ರಮವು. ಮುನಿದಿರುವ ಜಮದಗ್ನಿ -
ಯೆದುರಿನಲ್ಲಿ ರೇಣುಕೆಯು ತಲೆವಾಗಿ ನಿಂದಿಹಳು
ತಪ್ಪೆ ಸಗಿದವಳಂತೆ ಕುಸಿದು ನಿಂದಿಹಳವಳು.
ಭಾರ್ಗವನು ಜಮದಗ್ನಿಯನು ಸಾರ್ದು ನಮಿಸುವನು.]

ಪರಶುರಾಮ

ಏನಾಯ್ತು ಕೂಗಿದುದು ?

ಜಮದಗ್ನಿ

ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಗಂಡ !

ಸರಿಯಿಹುದೋ ಕೊಡಲಿಯಲಗು ?

ಪರಶುರಾಮ

ಇಂದಿದೇ ಮಸೆದದ್ದು.

ಜಮದಗ್ನಿ

ನಲ್ಲದು. ಇದೋ ಇವಳ ವಧೆಯಾಗಬೇಕು.

ಪರಶುರಾಮ

ಅಕ್ಕ. [ರೇಣುಕೆಗೆ ಬಲವಂದು ಬಾಗುವನು.]

ರೇಣುಕೆ

ಕಂದ ! ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗು.

ಪರಶುರಾಮ

[ಮೇಲಿದ್ದು] ತಾಯೆ, ಬನ್ನಿ.

[ರೇಣುಕೆಯು ರಾಮನನ್ನ ನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುವಳು.
ಅವಘೋಷದ ಬಟ್ಟೆಯನೆ ಜಮದಗ್ನಿ ನೋಡುತ್ತಿರೆ,

ಕೊಡಲಿ ಸ್ವಿಷ್ಟೆಂದಿಳಿದು ತಲೆಬಿದ್ದ ಸದ್ದ ಹುದು.
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ದೂತನೊಬ್ಬನು ಆಗ
ರಭಸದಿಂದೈತಂದು ಜಮದಗ್ನಿ ಗೆರಗುವನು.
ಬೆನ್ನಿನಲಿ ರಾಮನೂ ಸಾರುವನು. ಭಾರ್ಗವಗೆ
ರಕ್ತಸೇಚನೆಯಿಂದ ಮೆಯ್ಯೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಹುದು.
ಕೊಡಲಿಯಿಂದಿನ್ನು ಮರುಣಜಲವೊಸರುತಿದೆ.]

ದೂತ

ಕಾಪಾಡಬೇಕು ! ಕಾಪಾಡಬೇಕು !

ಪರಶುರಾಮ

[ಕೊಡಲಿಯನು ಮೇಲಿತ್ತಿ] ಕುನ್ನಿ !

ಜಮದಗ್ನಿ

ರಾಮ ! ಕೊಡಲಿಯಿಳುಹು. ಕಾರ್ಯವೇನಾಯ್ತು ?

ಪರಶುರಾಮ

ಆಯ್ತು.

ಜಮದಗ್ನಿ

ನಲ್ಲದು. ಸೈರಣೆಯ ತಾಳಣ್ಣ. ಯಾರಿವನು ?

ಪರಶುರಾಮ

ಪ್ರಜಾಪೀಡಕ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ದೂತ !

ಜಮದಗ್ನಿ

[ದೂತನನು ಕುಂತು] ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆಯೇಕೆ ? ಕದರದಿರು.
ಧೈರ್ಯದಿಂದುಸಿರಣ್ಣ. ಅಭಯವಿತ್ತಿಹೆನಾನು.

ದೂತ

ಮುನಿವರ್ಯ, ಅರ್ಜುನನ ಗುಪ್ತಚರನಾನು.
ಆಶ್ರಮನಿವಾಸಿಯನು ಚೆಲುವೆ ಪೆಣ್ಣೊರ್ವಳನು
ಪಗಲುಮಿರುಳುಂ ನೋಡಿ ಸುದ್ದಿ ಕಳುಹಿಸಲೆಂದು
ನನಗಾಣ್ಣ ನಾಜ್ಜಿ.

ಜಮದಗ್ನಿ

ರೇಣುಕೆಯೋ ಆ ಪೆಣ್ಣಾ ?

[ದೂತನಹುಡುಂಬಂತೆ ತಲೆದೂಗಿ ಭಾರ್ಗವನ
ಕೆರಳಿದ್ದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಶು ಮೇಲೇಳುವುದು.]

ಪರಶುರಾಮ

ನನ್ನ ಬೈ !

ಜಮದಗ್ನಿ

ರಾಮ ! [ಎಂದವನ ವಾರಿಸುತ ದೂತನನು ಕುರಿತು]

ನಡೆದುದನು ಕಂಡೆಯಾ ?

ಪೋ ! ಪೋಗಿ ಅರ್ಜುನನಿಗರುಹು. ಅವನ ಗೆಯ್ಯೆಯದು.

[ದೂತನಡಿಯೆತ್ತುವನು.]

ಪಿತೃವಾಕ್ಯಪರಿಪಾಲಕ ! ಮೈಗೊಳ್ಳೆಯದು ಸೈರಣೆಯು.
ಬಲ್ಲುಡುಕು ಬಲ್ಲೆಡುಕು. ರೇಣುಕೆಯು ಮುಡಿಪಿದುದ-
ದೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಶಿಪೆಯ ?

ಪರಶುರಾಮ

ದತ್ತಾ ವಧಾನನಾನು.

ಜಮದಗ್ನಿ

ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುವ ವೇಳೆಗಿಲ್ಲಿ ಹೂಕೊಯ್ಯಲಿಕೆ
ರೇಣುಕೆಯು ಹೊರಹೊರಟು, ರೇನೆಯ ಸಮಾಪದಲಿ
ಬರಿಮುಗುಳನಾಯುತ್ತ, ಜಲದೆಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಿರುಹಿ
ಕಂಡಳಲ್ಲಿ—ಅಂತವುರದರಸಿಯೊಡನರ್ಜುನನು
ಸರಸ ಜಲಕೇಳಿಗಳನಾಡುವುದ ಕಂಡಳಲ್ಲಿ.
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಕಂಡು ಚಾರೆಯಾದಳು ಮನದಿ.
ಅನಧಿಯಿಂದಿದನಂದೆನಾನು. ರೇಣುಕೆಯು
ಆಶ್ರಮಕೆ ಮರಳಿದಳು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗೆಯ್ಯೆ ಕೆತ್ತಿತ್ತು.
ದೋಷಕ್ಕೆ ದಂಡವುಂಟು. ವಿಧಿಸಿದೆನು ನಾನು.

ದೃಶ್ಯ ಎರಡು

೧೫

ಪರಶುರಾಮ

ರೇವೆಗರ್ಜುನ ಬಂದನೆ ?

ಜಮದಗ್ನಿ

ಅಹುದು ಅರ್ಜುನನು.

ಪರಶುರಾಮ

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ?

ಜಮದಗ್ನಿ

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು.

ಪರಶುರಾಮ

ಮಾಹಿಷ್ಮ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಸ್ತ್ರ ಪ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ?

ಜಮದಗ್ನಿ

ಮಾಹಿಷ್ಮ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಸ್ತ್ರ ಪ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು.

ಪರಶುರಾಮ

ಹದಿನೈದು ದಿನ ಹಿಂದೆ ದೇವಧೇನುವನೊಳೆಯ-
ಲೆತ್ತಿ ಸಿದನವನು ?

ಜಮದಗ್ನಿ

ಅಹುದು ಅರ್ಜುನನು.

ಪರಶುರಾಮ

ಪ್ರಜಾಪೀಡಕ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ?

ಜಮದಗ್ನಿ

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ.

ಪರಶುರಾಮ

ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟನವನು ?

[ಜಮದಗ್ನಿ ತಲೆದೂಗಿ ಹೌದೆಂಬನು.]

ಆರ್ಯ ! ಅರ್ಜುನನು

ಆಶ್ರಮಕೆ ಬಂದನೇಕೆ ? ಪಾವನದ ರೇವೆಯಿಹು-
ದಂತವುರದುದ್ಯಾನದಲ್ಲೊ ! ಪ್ರಜಾಪೀಡಕನ
ಹಾವಳಿಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಹುದು. ಅಡಗಿಸಲೆ ಬೇಕು.

ಜಮದಗ್ನಿ

ನಮ್ಮ ದಲ್ಲವು ರೇವೆ. ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯ ರೇವೆ.
ಅವನದೀ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ. ಅವನದೀ ಆಶ್ರಮವು.
ಹಾಲಲದ್ದು ವನವನು. ನೀರಲದ್ದು ವನವನು.
ಕೇಳಿಲ್ಲ ಭಾರ್ಗವ ? “ ನಾವಿಷ್ಟು ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ” !

ಪರಶುರಾಮ

ರಾಜನದು ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ದೇವನದು.
ಆ ದೇವನೆದುರಿಸಲಿ ಭೂಪಗೀಪರು ಒಂದೆ.
ನಮ್ಮಂತೆ ಇವನೊಬ್ಬ—ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು.
ದೊರೆಯೆಂಬ ಹೆಸರೊಂದು ತಗುಲಿಕೊಂಡಾಕ್ಷಣವೆ
ಸ್ವೈರವೃತ್ತಿಯನೆತ್ತಿ ಕುಣಿಯಲೆಂದಿದೆಯೋ ?
ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲಿ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ?
ಈ ದಾಸ್ಯದಿಂದೆಮಗೆ ಉದ್ಧಾರವಿಲ್ಲವೇನು ?
ಮನೆಮಠವನಾಪ್ತರನು ಇದರಿಂದ ಉಳಿಸಲಿಕೆ
ಸೈರಣಿಯು ಹಳಸಿಹುದು—ಕೊಡಲಿಯೇ ಉಳಿದಿಹುದು.

[ಎಂದಾಡಿ ಕೊಡಲಿಯೆಡೆ ಕೈಯಿಡುವನು.]

ಜಮದಗ್ನಿ

ದುಡುಕದಿರು ಭಾರ್ಗವ. ಅರ್ಜುನನಿಗಣಿಯುಂಟು.
ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಗೆ ಕೋಟಿಕೊತ್ತಲುಂಟು.
ಸೈನ್ಯಸಜ್ಜಿತಸಾರ್ವಭೌಮನೆದುರಿಂಗೊಬ್ಬ—
ನೀನೊಬ್ಬ ನೇಗೆಯ್ಯಬಲ್ಲೆ ?

ಪರಶುರಾಮ

ನಮಗೇನು ಕೆಚ್ಚಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯ ಕೋಟಿಕೋತ್ತಲಗಳೇಲೆಕ್ಕ !
 ರಸೆವುಗಲಿ, ಅಜನ ಗುಂಡಿಗೆವುಗಲಿ, ಮುರಹರನ
 ಬಸಿರ ಹೊಂದಾವರೆಯ ಹೊಕ್ಕೂ ಈ ರೌದ್ರ
 ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಮೊನೆಯವಗೆ ತೋರಿಸದೆ ಬಿಡುವೆನೇ !
 ಕೈಯಲಿರೆ ಕೊಡಲಿ ಸಮರರಂಗದಲಾನು
 ಪ್ರಳಯಕಾಳಾನಳಂ ! ಬೇರೆಣಿಸಬೇಡಾಯ್ !
 ಹೊಸರಕುತ ಹೊನಲ್ವರಿಯೆ ಉರ್ಕಿನಿಂದೊಲೆವನಲ್ಲ—
 ಕಲ್ಲು ಕಣ್ಣೀರಿಡುವ ನಾಡ ಸಂಕಟ ಕಂಡು
 ನನ್ನ ದೆಯಲೆದ್ದಿರುವ ಬೇಗೆಯನು ಬಲ್ಲಿರಾ ?
 ನವಿರಿನಿಂ ಕೂರಸಿಯು ತೂಗುತಿಗೆ ಮೇಲೆ !
 ಯಾವ ಗಳಿಗೆಯಲೆಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದೋ—ಹೇಳುವವರಾರು ?
 ಮಾಹಿಷ್ಮತೀಕ್ಷ್ಣಾ ಪರಬುರ್ದಬುರ್ದವಿರಲಿ—
 ಸೆಳೆಗೊಂಬೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಡಿಗಳನು ಸಮರ್ಪಂತೆ
 ಎಟೆಗೆಣ್ಣಾ ಸಿರಂ ಪಿಳ್ಳೆಗಳನುರುಳಿಸುವೆ.
 ನುಚ್ಚು ನೂರಾರಾಗಿ ಗಿಜಿಗಿಜಿಯು ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ !
 ನಡನಡುಗಿ ವೊಡವಿಯೊಳಗಡಗುವುದು ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ !
 ಬಿಲ್ಲೊಡಲಿ ಹಿಡಿದೆವೇಕೆ ? ಹೆಸರ ಬಿಲ್ಲಾರಿಕೆಗೆ ?
 ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯು ನಮ್ಮ ಭುಜಕೆ ಭೂಷಣವೆಂದೊ ?
 ಮೃಗಗಳಂ ನೋಡಾಯ್ ! ಬಲೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ,
 ಪಾರು ಬೇರಿಲ್ಲದಿರೆ, ರೋಸಿ, ಹಿಂದಿರುಗಿ,
 ಕುರುಡು ಧೈರ್ಯವ ನೆಮ್ಮಿ, ಬೇಂಟಿಯನನೆದುರಿಸವೆ ?
 ನೇಗಿಲೆಳೆಯುವ ಹೋರಿ—ಸಾಧುಗಳ ಸಾಧುವದು—
 ಕೆರಳು ಹೆಚ್ಚಲು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನನು ಕೂಡ,
 ಕೊಂಬುಗಳ ಮಸೆಯುತ್ತ ಗಗನಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿಸದೆ ?
 ಕಾದಬಲ್ಲವರಾವು—ಮೋದಬಲ್ಲವರಾವು.
 ಧರ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಲು ದೈವಬಲವುಂಟೆಮಗೆ.
 ದೈವಬಲವೊದಗಿರಲು ಗೆಲುವು ಸಿದ್ಧವು ನಮಗೆ.

ಜಮದಗ್ನಿ

ಕದನ ಘೋರವು ರಾಮ. ಸುತ್ತೆತ್ತ ಸರಳಸುರಿ ;
 ನರಲ್ವಭಟರುರುಳ್ವ ದಳಂ ; ಪೊರಳ್ವ ಸಿಂಧುರ ಪಂಕ್ತಿ ;
 ಕೆನ್ನೀರ ಮುನ್ನೀರು ; ಶೂನ್ಯದಾ ಪಗೆವಾಡಿ ;
 ಭೀಷ್ಮವಿದು ಸಂಗ್ರಾಮಂ. ಸಮರಮಾರಿಯ ಸಂಗ-
 ವೊಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದರಾಯ್ತು—ಎಂದೆಂದುಮವಳು ಬಿಡಳು.
 ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರು ಕೂಡ ಯುಕ್ತಿಯೊಂದನೆ ಹೂಡಿ
 ಹನಿರಕ್ತ ಚೆಲ್ಲದೆಯೆ ಗೆಲ್ಲವನೆ ಮಾನ್ಯನಹನು.

ಪರಶುರಾಮ

ದೇವಸಿತ್ತುದನೆಲ್ಲವನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕು.
 ಅದರೀ ಮನುಜರನ್ಯಾಯಗಳ ಸಹಿಸಲಳವಲ್ಲ—
 ರಕ್ತ ಹರಿದರು ಸಮನೆ—ಹರಿಯದಿದ್ದರು ಸಮನೆ.

ಜಮದಗ್ನಿ

ಅಪ್ಪುದಪ್ಪುದು ಕಂದ. ನಾನು—ಮುದಿ—ನನಗೆಯೇ
 ಈ ಪ್ರಜಾಪೀಡನೆಯ ಕಂಡು ಮನ ರೋಸಿಹುದು.
 ನಿಮ್ಮ ಕೇಳಲು ಬೇಕೆ! ಪಾಸಿ ಕೇಳಿದ ಮಾರು
 ಪಾಶವನು ಕೊಡಲವನು ತಾನಾಗೆ ಸಾಯುವನು.
 ಸೈರಿಪುದು.

ಪರಶುರಾಮ

ಸೈರಿಪುದು! ಸೈರಿಸುವುದೆನಿತು ಕಾಲ ?

ಕೇಳಾರ್ಯ ! ಅರ್ಜುನನ ಮನ್ನಿಸುವೆನ್ನೊಂದು ಸೂಳು.
 ಆ ಬಳಿಕ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ ಟಾಠಡಾಡಣವೆನಗೆ.
 ಮನರೋಸಿ, ಮನಹೇಸಿ, ಸೈರಣೆಯು ಸವೆದಿಹುದು.
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಮ್ಮುಸಿರು—ಉಸಿರಾಡಲೆಡೆಯಿಲ್ಲ.
 ಕುಸ್ತಿಗಳ ಬುಡಕೆ ಬೆನ್ನಿರೆರೆಯದಿರೆ ನಾನು
 ಕೆಮ್ಮನೀ ಕೊಡಲಿವೊತ್ತವನೇನು ! ಭೃಗುವಿಗೆ ಬಂದೆನೇನು !

ಜಮದಗ್ನಿ

ಅದಿರಲಿ ಭಾರ್ಗವ. ನುಡಿಯ ಸಡೆಸದೆ ನೀನು.
ನಿನಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದನಾನು. ವರವಾವುದೆರೆವೈ ?

ಪರಶುರಾಮ

ಆರ್ಯ, ದೋಷನಿರ್ಮುಕ್ತಳೇ ಮಾತೆ ?

ಜಮದಗ್ನಿ

ಪಾವನಳು.

ಕೊಡಲಿ ಕಡಿತದ ಜೊತೆಗೆ ಹೋಯ್ತವಳ ದೋಷ.

ಪರಶುರಾಮ

ಹಾಗಿದ್ದ ರವಳ ಬದುಕಿಸಬೇಕು—ಕೃಪೆದೋರಿ.

ಜಮದಗ್ನಿ

ನಲ್ಲ ವರವನೆ ಕೇಳಿ. ಅಂತೆಯಕ್ಕೆ. ಕ್ರಾಂತಿನಾಥ !
ಭೀಷ್ಮಂ ನಿನ್ನ ಸೂರುಳ್. ಆದೊಡಂ ನನ್ನಾಜ್ಞೆ-
ಯಿಲ್ಲದೆಯೆ ನೀನವನಿಗೆರಗಲಾಗದು ಕಂಡಾ !

ಪರಶುರಾಮ

ಆಜ್ಞೆ ಹೊತ್ತಿರುವೆನೆಂದುಂ.

ಜಮದಗ್ನಿ

ನಲ್ಲದು.

ನಿನ್ನಿ ಚೈಯಂತವಳನೆಳ್ಳ ರಿಸುವಂ. ಬಾ !

[ಇಬ್ಬರೂ ತರಳುವರು.]

ದೃಶ್ಯ ಮೂರು

[ಜಮದಗ್ನಿ ಯಾಶ್ರಮದ ಕಾಡು. ಭಾರ್ಗವನು
ಭೀಷಣಭೃಕುಟಿಯುಂ ಭುಜಲಗ್ನ ಪರಶುವುಂ
ತಾನಾಗಿ ದೆಸೆಗಳ್ಗೆ ಮುನಿದು ಬರುತ್ತಿಹನು.]

ಪರಶುರಾಮ

ನಡುವಗಲಲೇನು ಜಿರುಗಾಳಿ ! ಅಹುದಹುದು.
ಕಲ್ಪನಿಲ್ಲವವರೆಗು ಮಂದಮಾರುತನುಳಿವು ;
ಬಿರುಗಾಳಿ ಜೀಸುವುದು ತುಸುಕಾಲ ಮಾತ್ರ !
ಹಗಲೆಲ್ಲ ಸುರಿಯುವುದು ರವಿಕರಾವರ್ಷ ;
ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದುರಿಬಿಸಿಲು ಚಣಕಾಲ ಮಾತ್ರ !
ಜನಪದದ ಹಿತಕಾಗಿ ಬೆವರು ತೆಗೆವರಸು
ನೆಲನನಾಳ್ವನು ತನ್ನ ಜೀವವಿರುವನಕ ;
ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಳ್ಳು ಕುಡಿದು ಮದನೆತ್ತು,
ಪಿತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಉಸ್ಮತ್ತಳಾಗಿ
ಕಣ್ಮುಚ್ಚ ಕುಣಿಯುವಾ ಹುಚ್ಚು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ
ಕೈಗಳಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು,
ಪ್ರಜೆಗಳಿವುಳಿವೆನದೆ ಕ್ರೌರ್ಯವನೆ ತೊಟ್ಟು,
ಅವಳಂತೆ ತಾನು ಸಹ ಕುಣಿವ ನಾಡೊಡೆಯನೊಂ-
ದೆವೆಯಿಕ್ಕುವನಿತರಲಿ ಜಾರುವನು ಪುಡಿಗೆ !

ಎಣಿಕೆಗಸದಳದಾಳ ಳಿರಲಿಳಾಭಾಗದಲಿ
ಎಲ್ಲರನು ಬಿಟ್ಟೊಬ್ಬನೊಬ್ಬನನೆ ದೊರೆಯೆಂದು
ಆಯ್ತೆತ್ತಿ, ಮೆಚ್ಚಿತ್ತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದೇಕೆ ?
ಶಿಷ್ಯರನು ದುಷ್ಟರಿಂದಾರಯ್ಯಲೆಂದು !
ನ್ಯಾಯವನ್ಯಾಯಗಳ ತುಲನೆ ಮಾಡಲಿಕೆಂದು !

ಸರುವ ಸಮತೆಯ ತೋರಿ ಪ್ರಜೆಯ ಪಾಲಿಸಲೆಂದು !
 ಮಿತಿಯೆಂಬುದನು ಮರೆದು ಮನಕೆ ಬಂದಂತೆಲ್ಲ ಕುಣಿಯಲೆಂದಲ್ಲ ;
 ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕತ್ತಿ ಹಿರಿದು ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಜನರ ಹಿಂಸಿಸಲಲ್ಲ ;
 ಗೋಳಹುಯ್ದುದಕ್ಕಲ್ಲ ನಾಡಿಗರ ಬಡಿದು ;
 ಅವರ ಸಂಕಟ ಕಂಡು ನೆಲದಡಿಯ ಮರುಳಂತೆ ಹಿಗ್ಗಲೆಂದಲ್ಲ ;

ದೇವನೆಂಬುವನುಂಟು—ನ್ಯಾಯ ನೀಡಲಿಕೆ ! ಶಿಕ್ಷೆ ಸಲಿಸಲಿಕೆ !

ದೇವನೆಂಬುವನಿರನೆ—ಇದ್ದು ಬರದಿಹನೆ—

ನಾನೆ ಇಲ್ಲುಂಟು—ಸೇಡು ತೋಡಲಿಕೆ ! ನ್ಯಾಯ ತೆಗೆಯಲಿಕೆ !

[ಒಳಗಣಿಂ “ ಭಾರ್ಗವ ! ಕೆಟ್ಟ ! ಕೆಟ್ಟ ! ”
 ಎಂಬ ಕೂಗಾಗುವುದು. ಭಾರ್ಗವನು ಬಿಚ್ಚುವನು.]

ಎಸೆದೇನಿದು ಕೂಗು ! ಯಾರದೀ ಆರ್ತ ?

[ಮತ್ತಮದೆ ಕೂಗು]

ತಾಯಿ ರೇಣುಕೆಯ ದನಿ ! ಎನಾಯ್ತೊ ಕಾಣೆನೇ !

[ಕೊಡಲಿಯನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ದನಿಯನನುಸರಿಸುವನು.]

ದೃಶ್ಯ ನಾಲ್ಕು

[ಜಮದಗ್ನಿ ಯಾಶ್ರಮವು. ಜಮದಗ್ನಿ ಕರವಾಳ-
ವೊಂದವನ ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ನಾಟರಲು ಮಲಗಿಹನು.
ರೇಣುಕೆಯು ಗೋಳಾಡಿ ಶವದ ಮೇಲುರುಳಾಡಿ
ಭಾರ್ಗವನ ಕರೆಯುತಿರಲ್ಪಿತರುವನಾ ರಾಮ]

ರೇಣುಕೆ

ಭಾರ್ಗವ ! ಕೆಟ್ಟ ! ಕೆಟ್ಟ !

ಪರಶುರಾಮ

ತಾಯೆ !

ಏನಾಯ್ತು ? ಅಯ್ಯಂಗೆ ಸಾವೇ ! ಆರದೀ
ಸುರಿಗೆ ? ಕೊಲೆಯ ಕೈಯಾರದಿದು ?

ರೇಣುಕೆ

ಕಾರ್ತವೀ.....

ಪರಶುರಾಮ

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ! ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಯೂ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ! ಎಲ್ಲಿಹಸೊ
ಪಾಪಿ ?]

ರೇಣುಕೆ

ಕೇಳ್ ಕಂದ. ದೂತಸೊಬ್ಬನು ನನ್ನ ವಧೆಯ ವೃ-
ತ್ತಾಂತವನು ಅವನಿಗರುಹಿದನಂತೆ. ಅದ ಕೇಳಿ
ಬಂದಿಲ್ಲಿ, ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದವನ ಮೂದಲಿಸಿ,
ಮಾರುತ್ತರಂಗುಡದೆ ಜಮದಗ್ನಿ ಕುಳಿತಿರಲು,
ಕಿತ್ತ ಸುರಿಗೆಯಿನಿರಿದು, ನನ್ನ ಕೂಗನು ಕೇಳಿ
ಓಡಿಹೋದ. ಅರಸನಿಗೆ ನನ್ನ ಕಂ.....

[ಎಂದಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಕುಸಿಯುವಳು.]

ಪರಶುರಾಮ

ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ತಾಯೆ.

ಮದಗಜದ ಮೂಳೆ ಮುರಿಯಲಿಕ್ಕಿದುವೆ ಕೊನೆಯ ಕಡ್ಡಿ.
 ಮುಗಿಯಿತ್ತು ಅವನ ಕತೆ. ಸೈರಣೆ ಸಮಾಧಿಯಾಯ್ತು.
 ಅಯ್ಯನಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಯೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ—
 ಅಯ್ಯನಾಜ್ಞೆಯನೊತ್ತಿ ನೂಕುವೆನತ್ತ.
 ಕ್ರಾಂತಿಕಾಳಾನಳಂಗಿದುವೆ ಸರಿಹೊತ್ತಿದ್ದು
 ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕಲ್ಮಷವ ಸುಟ್ಟುರಿಪಲು.
 ಪ್ರಳಯದಂದಿನ ಸಮಕೆ ನಿಲ್ಲದೀ ದಿನವಿಂದು.
 ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಸುವುಂಟು. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚುಂಟು.
 ನನ್ನ ಒಲದೋಳಿನಲಿ ಪೂರ ಸಂಬುಗೆಯುಂಟು.
 ಧರ್ಮ ನಮ್ಮೆಡೆಗುಂಟು. ಒಲಹೆಗಲ ಮೇಲುಂಟು
 ಕೈದುಗಳ ಮಣಿಮಕುಟ ಕೂರಲಗ ಗಂಡುಗೊಡಲಿ.
 ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವೊಂದೆಕಡೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರಲಮ್ಮ -
 ವಿಲಯ ಕಾಲದ ಭವನ ಸಮಸ್ತಿಬಲ್ಲೆ ನಾನು !
 ಕಾಲನನು ಹಿಂಗಟ್ಟುಮುರಿಗಟ್ಟಿ ಸೆಳೆತಂದು
 ಅವನ ಕಣ್ಣಿಯಲವಗೆ ಉರಲಹಾಕುವೆನಾನು !
 ದುಷ್ಟಶಾಸನಕಾಗಿ ಕೊಡಲಿಯೆತ್ತುವೆನಿಂದು.
 ಮೊತ್ತಮೊದಲೀ ದುರುಳ ಕೃತವೀರ ಕುನ್ನಿಯನು
 ಸದೆದು, ಬಳಿಕಯ್ಯಂಗಿ ಸಂಸ್ಕಾರವಂ ನಡೆಸಿ,
 ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಗಂಡನೆಂದಿಳೆಯು ತತ್ತರಿಸೆ
 ಭೂಚಕ್ರಮಂ ತಿರುಗಿ ಮುಯ್ಯೇಳು ಸೂಳ್
 ಬುಡಸಹಿತ ಕ್ಷಾತ್ರವಂ ಕಿತ್ತುರಿಪಿ ಹಾಕುವೆನು.
 ಕ್ಷಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪಿಳ್ಳೆಪೆಸರಿಲ್ಲದಂತೆಸಗುವೆನು.
 ಹೋಗಿಬರುವೆನು ತಾಯೆ. ಹರಸಿ ಕಳುಹಮ್ಮ.
 ಕ್ರಾಂತಿಗರ್ಪಿತವಿದೀ ಕೂರ್ಮಸೆದ ಕೊಡಲಿ.
 ನನ್ನ ಸಿರಿಗುಸಿರಿದುವೆ. ಇದನು ಹರಸಮ್ಮ.

[ರೇಣುಕೆಯ ಪಾದದಡಿ ಕೊಡಲಿಯನ್ನಿಳಿಸಿ
 ಅದರ ಪಕ್ಕದೆ ತಾನುಮವಳಿಗಿರುವನು.]

ರೇಣುಕೆ

ಧನ್ಯಾತ್ಮ ಭಾರ್ಗವ! ನಿನ್ನ ದೇ ನಾಡಭಕ್ತಿ.
 ಹೆಚ್ಚೇನು! ನಾಡ ಬಿಡುಗಡೆ ತಾನೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಸಗ್ಗ.
 ತುಡುಕು ಕೈದುಗೆ ಕೈಯ! ಕಳಕೆ ಸಾಗಿಸು ಮೆಯ್ಯು!
 ಅರಿಶಿರವ ಜೆಂಡಾಡು! ಮಿರ್ದೊಡನೆ ಮುಂಡಾಡು!
 ಬೆಟ್ಟದಂತಟ್ಟಿಗಳ ರಾಶಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿ,
 ಕೆನ್ನೀರ ಮುನ್ನೀರು ಮೊರೆದು ಹರಿಯುತ್ತಿರಲಿ.
 ನಾಡಿನಡಿಗಿರಗುತ್ತ ಬಿಡುಗಡೆಯ ನೆನೆಯುತ್ತ,
 ಮುಂದಕಡಿಯಿಡು ವೀರ—ಹಿಡಿದುದಾಗಿಸು ವೀರ!
 ತನುವಿನಲಿ ಹನಿರಕುತವಿರುವತನಕ
 ಚೇತನವು ದೇಹದಿಂ ಹೊರಡುವನಕ
 ನೆನೆ ನಾವು ತಾಯ್ನಾಡ ತನಯರಾವೆಂದು,
 ತಾಯ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಕಾದುವರು ಎಂದು ;
 ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೆಣಸುವೆವು ದೈವಬಲವುಂಟೆಮಗೆ,
 ದೈವಬಲವೊದಗಿರಲು ಗೆಲವು ಸಿದ್ಧವು ನಮಗೆ,
 ಎಂದು ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿ ಅಚಲದೊಮ್ಮೆ ನದಲ್ಲಿ
 ಕಳಕೆ ಕಾಲಿಡು ನೀನು, ಹಿಡಿದುದಾಗಿಸು ನೀನು ;
 ಬಿಡುಗಡೆಯ ಪಡೆವಳೈ ನಾಡದೇವಿ,
 ಜಯವ ನಿನಗೀವನೈ ದೇವಸೋವಿ.
 ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ ಗೆಲೈ !
 ಜಯಮಕ್ಕೈ ಕ್ರಾಂತಿಗೆಂದು !
 ವಿಪ್ಲವಕೆ ವಿಜಯಮಕ್ಕೈ !

[ಎಂದು ಹರಸುವಳು.]

ದೃಶ್ಯ ಐದು

[ಆಶ್ರಮದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ—ಭಾರ್ಗವನು ಭೈರವನು.
ಹೆಗಲಿಡೆ ಕ್ರಾಂತಿಗೊಂಡಿಟ್ಟ ಕೊಡಲಿ.]

ಪರಶುರಾಮ

ಪ್ರಜಾಪೀಡಕ! ನಿನ್ನ ಘೋರಮುಷ್ಟಿಯ ಬಿಡಿಸಿ
ಜನಪದವ, ನಮ್ಮಾಶ್ರಮವನುಳುಹಬೇಕಾನು.
ಬಬ್ಬರೊಂದರ ಗೊಡವೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಾಸಿದ್ಧಿ.
ಕೊಡಲಿಯೆತ್ತುತ್ತಲಿದ್ದೆ ಒಣಮರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ.
ಕೊಲೆಯ ಸರಳಿನ ಛಾಯೆ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆನಗೆ.
ನೀನೆನ್ನ ಶಾಂತಿಯನು ಸದೆದು ಚೆಲಾಡಿ
ಮಾನುಷ್ಯದಮೃತವನೆ ಕಾಳಕೂಟವ ಮಾಡಿ
ರಕ್ತಪಾತಕೆ ನನ್ನ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ತಂದಿರುವೆ.
ನಿನ್ನ ಬಾಳಿನ ಬೆಳಕು ಸಂದಿಸಲಿಕ್ಕಡವಿ- ಮೇಲೆ.]
ದ್ವಯ್ಯನನು ಕೊಂದು, ಚಪ್ಪಡಿಯನೆಳೆದುಕೊಂಡಿರುವೆ ತಲೆಯ
ಯಾವುದಕೆ ಹೇಸುತ್ತಿದೆ—ಅದೆ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವೆಂದು.
ತನ್ನ ಕರುಳಿನ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡಲಿಯಿಡಬಲ್ಲವನು
ಮಾರಾಂತು ರಿಪುಶಿರವಸಿಳುಹಲೂ ಬಲ್ಲ.
ಮೊದಲ ರಕ್ತದ ಸವಿಯನೀ ಕೊಡಲಿ ಕಂಡುದಿಂದು—
ತಾಯ ಪಾವನದ ಕೆನ್ನಿರೊಳಾಳು.
ಕಾರಣವ ಕೇಳಿದೆನು—ಕಾರಣನು ನೀನೆಂದು ಕೇಳಿದೆನು
ತಾಯ ನೆತ್ತರಲೆನ್ನ ಕೊಡಲಿ ಮಿಂದುದಕ್ಕೆ.
ಆಗ, ನನ್ನ ಸುಭವದೆ ನರಕಯಾತನೆಗಳಲಿ,
ನರಕದುರಿಬಾಯಿನಾ ಸಂಕಟದ ನಡುವಿನಲಿ,
ಮನದೊಳಗೆ ಮಾಡಿದೆನು—ಮುಂದೆ ಕೊಡಲಿಯ ನೆಗಪೆ
ನಿನ್ನ ಮಂಡೆಯ ಸಿಡಿಸಲಿಕೆ ಎಂದು ಮಾಡಿದೆನು—

ಘೋರಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೊಂದಂ. ಪವಿತ್ರತರ ಪೂಣ್ಯೆಯದು.
 ಋಣವಿನ್ನು ಸಂದಿಲ್ಲ—ಕಾಲವೊದಗಿಹುದೀಗ.
 ನೀನರಸನಿರಬಹುದು ; ಪರಮಾತ್ಮ ಕಳುಹಿಸಿದ
 ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆ ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ ನಿನ್ನಂತೆ
 ಪರಮಾತ್ಮ ನಾಡುವನೋ ? ಜನರ ಗಂಟಲೆ ಮೆಟ್ಟಿ
 ಹಿರಿಹಿರಿ ಬಿರಿಯುವಿ ನಿನ್ನಾಟ ಮೆಚ್ಚುವನೋ ?
 ಆಡಾಡು. ಪಾಪಕ್ಕು ಮೇರೆಯುಂಟು.
 ಮಾಡಿದುದರೊತ್ತಿನಲಿ ಸೇಡು ಬಂದೇ ಬಹುದು.

ದೇವನೆದುರಲಿ ನಿಂತು ವರದಿಯೊಪ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ
 ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ—ಪಯಣಕನುವಾಗು.
 ನಿನ್ನ ಬಾಳಿನ ನೂಲು ಸಮೆದು ಸಣ್ಣಾಗಿಹುದು.
 ಬುವಿಯಿಂದ ನಿನಗಿಂದೆ ಮುಕ್ತಿ.

ಬಾ ನನ್ನ ಕೊಡಲಿ. ನೀನೆನ್ನ ಬಲಭುಜವು.
 ಇಂದುವರಮಾಶ್ರಮದಿ ದರ್ಭೆ ಸವರಿಸುತ್ತಿದೆ.
 ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸನು ಕಡಿದು ಹಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿದೆ.
 ಹೋಮದಿಂಧನವೆಲ್ಲ ರಾಶಿಗೊಡಿಸುತ್ತಿದೆ.
 ಈಗಿರುವ ಕಾರ್ಯವೇ ಬೇರೆ. ಕಡಿದಿಟ್ಟ
 ಮರಗಿಡದಿ ಜೀವರಸವೊಸರುವುದ ಕಂಡಿರುವೆ.
 ನಾಡ ಪೀಡೆಯ ಕರಿಯ ಜೀವರಸವೊಸರುವುದ-
 ನಿಂದು ಕಾಣುವ ಹೋಗಿ. ಜನರ ನೆತ್ತರ ಪೀಡ
 ಸಾಲಗಾರನ ಹಿಡಿದು ತೆಗೆದ ಸಾಲವನವನು
 ತೆರುವಂತೆ ಗೆಯ್ಯಂ.

ಬಾ ! ಗಂಡುಗೊಡಲಿ !

ಎಳೆಯಂದಿನಿಂದುವರಮೊಡನಾಡಿಗಳು ನಾವು.
 ಮದ್ಭುಜಕೆ ಮುಯ್ಯಿತ್ತು ಬಿಳಿದವನು ನೀನು.
 ಇದುವರೆಗು ಕಡಿದ ಕೆಲಸಗಳೇನು ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ಇಂದಿಹುದು ಕೆಲಸ—ಕ್ರಾಂತಿಗಾಲದ ಕೆಲಸ.
ನಮ್ಮ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ವರಮಿತ್ತು ಶಾಂತಿ.
ಇಂದಿಂದ ನಮಗೆ ಕ್ರಾಂತಿ—ಸವಿತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿ !
[ತೆರೆಯುಳುವುದು.]

ದೃಶ್ಯ ಮೂರು

[ಜಮದಗ್ನಿ ಯಾಶ್ರಮದ ಕಾಡು. ಭಾರ್ಗವನು
ಭೀಷಣಭೃಕುಟಿಯುಂ ಭುಜಲಗ್ನ ಪರಶುವುಂ
ತಾನಾಗಿ ದೆಸೆಗಳ್ಗೆ ಮುನಿದು ಬರುತಿಹನು.]

ಪರಶುರಾಮ

ನಡುವಗಲಲೇನು ಜಿರುಗಾಳಿ ! ಅಹುದಹುದು.
ಕಲ್ಪನಿಲ್ಲವವರೆಗು ಮಂದಮಾರುತನುಳಿವು ;
ಬಿರುಗಾಳಿ ಜೀಸುವುದು ತುಸುಕಾಲ ಮಾತ್ರ !
ಹಗಲೆಲ್ಲ ಸುರಿಯುವುದು ರವಿಕರಾವರ್ಷ ;
ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದುರಿಬಿಸಿಲು ಚಣಕಾಲ ಮಾತ್ರ !
ಜನಪದದ ಹಿತಕಾಗಿ ಬೆವರು ತೆಗೆವರಸು
ನೆಲನನಾಳ್ವನು ತನ್ನ ಜೀವವಿರುವನಕ ;
ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಳ್ಳು ಕುಡಿದು ಮದವೆತ್ತು,
ಪಿತ್ತ ಸತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಉಸ್ಮತ್ತಳಾಗಿ
ಕಣ್ಮಜ್ಜೆ ಕುಣಿಯುವಾ ಹುಚ್ಚು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ
ಕೈಗಳಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು,
ಪ್ರಜೆಗಳಿವುಳಿವೆನದೆ ಕ್ರೌರ್ಯವನೆ ತೊಟ್ಟು,
ಅವಳಂತೆ ತಾನು ಸಹ ಕುಣಿವ ನಾಡೊಡೆಯನೊಂ-
ದೆವೆಯಿಕ್ಕುವನಿತರಲಿ ಜಾರುವನು ಪುಡಿಗೆ !

ಎಣಿಕೆಗಸದಳದಾಳ ಳಿರಲಿಳಾಭಾಗದಲಿ
ಎಲ್ಲರನು ಬಿಟ್ಟೊಬ್ಬ ಸೊಬ್ಬನನೆ ದೊರೆಯೆಂದು
ಆಯ್ದೆತ್ತಿ, ಮೆಚ್ಚಿತ್ತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದೇಕೆ ?
ಶಿಷ್ಯರನು ದುಷ್ಟರಿಂದಾರಯ್ಯಲೆಂದು !
ನ್ಯಾಯವನ್ಯಾಯಗಳ ತುಲನೆ ಮಾಡಲಿಕೆಂದು !

ಇತ್ತ ಕಡೆ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಪಡೆದತ್ತು ಪೂಣ್ಣೆ.
 ನೀ ಬಗೆದ ಸೇಡಿಂಗಿ ದೊರೆಯಿತ್ತು ಕಾಣ್ಣೆ.
 ಕ್ಷಾತ್ರಕುಲಜಲಧಿಯಿಂ ಮೊಗೆಮೊಗೆದ ಕೆನ್ನೀರ
 ಮಡುಗಳ ಸ್ಥಮಂತಸಂಚಕಮಿಹುದು ಮುಂದೆ.
 ಇನಿತಾದೊಡಂ ಸಿನ್ನ ಸೇಡಿಂಗಿ ತಣಿವಿಲ್ಲದಿಹುದೊ !
 ಕ್ಷಾತ್ರಮಂ ಸಮರಿದುದು ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ ಭಾರ್ಗವ.
 ಲೋಕಮಂ ಕಾಪಿಡುವುದದಕಿಂತ ಮುಖ್ಯತಮ.
 ಆಳಲಿಕೆ ಪಾತ್ರಗಳನಾಯುವುದು ಮುಖ್ಯತಮ.
 ಇನಿತ್ತೆಲ್ಲಮಂ ಮರೆತು, ಸತ್ತ ಸೇಡನೆ ನೆನೆದು,
 ಅರುಣಜಲದೋಕುಳಿಯನಾಡುತಿರಲೆಂತು ?
 ಚ್ಚಾನಿ ಭಾರ್ಗವ ನೀನು. ಬಲ್ಲವನು ನೀನು.

[ಎವೆಮಿಡುಕದಿನಿತುವರವಿಾಕ್ಷಿ ಸುತಲಿದ್ದು,
 ಕೈಕಾಲು ಮೈ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲವುಂ ರಕ್ತಮಯ-
 ನೆದ್ದು ಬಂದವನೆದುರು ನಿಂದು ನುಡಿಯುವನು.
 ತಾಮ್ರತೆಯನಾಂತ ಬಲಗೈಯ ಕೊಡಲಿ
 ಕೆನ್ನೀರ ಕಕ್ಕುತಿದೆ ಕೊನೆಮೊದಲ ಮರೆತು.]

ಪರಶುರಾಮ

ಸತ್ತ ಸೇಡನೆ ನೆನೆದು, ಎಲ್ಲಮಂ ಮರೆದಿಲ್ಲ ತವಸಿ.
 ಅರಿವಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ—ನಾನಿಂದು ಗೆಯ್ತಿದುದು.
 ಪೂಣ್ಣೆ ಪೂರ್ಣತೆವಡೆಯೆ, ಅಯ್ಯಂಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ,
 ಸಕಲಲೋಕವನೆರೆದೆ ಸತ್ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ :
 ಪೂರ್ವದಿಗ್ರಾಜ್ಯಂ ಹೋತೃಗಳಿಗೆ !
 ಬ್ರಹ್ಮಗೌರವ ದಕ್ಷಿಣಂ ! ಚರಮವಧ್ವರ್ಯಗಳಿಗೆ !
 ಉದ್ಗಾತೃಗಳ್ಗುತ್ತರಂ ! ಉಪದೃಷ್ಟೃವಿಂಗಾರ್ಯಾವರ್ತಂ !
 ಮಿಕ್ಕ ನೆಲನೆಲ್ಲಂ ನಿನಗೆ—ಕಶ್ಯಪ !
 ಇದಕಿಂತ ಬೇಕೇನು ? ಮೇಲೆ ತಪಕಿಳಿವೆನಾನು—
 ಮಡಿದಯ್ಯನಾತ್ಮಶಾಂತ್ಯರ್ಥಂ !
 ನಾಗೆಯ್ ದುರಿತಕ್ಷಯಾರ್ಥಂ !

ಕಶ್ಯಪ

ಆದೊಡಂ, ಭಾರ್ಗವ, ನೀನಿರ್ಪವರವಾರುಂ
ಮನಮಿಡರು ಲೋಕಪಾಲನೆಗೆಂದು.

ಪರಶುರಾಮ

ಅದೆಂತು ?

ಕಶ್ಯಪ

ಭಾರ್ಗವನ ಕೆರಳು ಕೊಡಲಿಗಳೆಂದರಿಳೆಯೆ ಬೆದರುವುದು.

ಪರಶುರಾಮ

ಆಂತೇನು ! ಎನ್ನ ಹರಣದ ಜೋಡಿಯೇ ಕೊಡಲಿ-
ಯಾದೊಡಂ, ಬಡಮೂಡಿ ಬಡಬೆಳೆದುದಾದೊಡಂ,
ಎದೆಮಿಡುಕದಿಂದಿಡುವೆನಿದರ ಸಹವಾಸಮಂ.

ಕ್ಷಾತ್ರಕೆದುರೆತ್ತಿದೆನು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ.
ಮತ್ತಿದನೆ ತೊರೆಯುವೆನು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ.

[ಎಂದಾಡಿ ಕೊಡಲಿಯನು ಮಡುಗಿಡುವನು.]

ಕಶ್ಯಪ

ಬಳ್ಳಿತ್ತು ಭಾರ್ಗವ. ಮರಳಿಹುದು ಸೈರಣೆಯು.
ರೋಸ ನೆಮ್ಮಲು ಮೋಸ. ಕೆರಳು ನಾಶದ ಕರುಳು.
ಭಾರ್ಗವ, ದೋಷಿಯರ್ಜುನನೊಡನೆ ನಿರ್ದೋಷಿ-
ಗಳನೆನಿತೊ ಭೂಭುಜರ ಸದೆದಿರುವೆಯದರಿಂದ,
ಕಿನಿಸನೊಂದನೆ ನೆಮ್ಮಿ ಸದೆದಿರುವೆಯದರಿಂದ,
ಕೊಡಲಿಯಿರದಿರ್ದೊಡಂ ಕೆರಳನೊಂದನೆ ಕಂಡು
ಹೊರಳುವುದು ಭೂಚಕ್ರಮೆಲ್ಲಂ. ಅಲ್ಲದೆಯು
ಇಳೆಯೆಲ್ಲಮಂ ನೀನೆ ದಾನವಿತ್ತಿಹೆಯಾಗಿ
ನಿನಗಿಲ್ಲಿ ನಿಲಿಲ್ಲಿ ತಾವಿಲ್ಲ. ಕಂಡೆಯಾ ?

ಪರಶುರಾಮ

ಕಶ್ಯಪ ! ನನಗಿಲ್ಲಿ ನಿಲಿಲ್ಲಿ ತಾವಿಲ್ಲ !

ದೃಶ್ಯ ಆರು

೩೧

ಕಶ್ಯಪ

ದಾನವಿತ್ತುದನವನೆ ಉಣಲು ಬಹುದಲ್ಲ.

ಪರಶುರಾಮ

ಅಂತಿದ್ದ ಡೆನಗಾವುದೆಡೆಯೊ ?

ಕಶ್ಯಪ

ತಪಸಿಂಗೆ

ತಾಣವಾ ಕುಲಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಹೇಂದ್ರ
ನೊಂದೆಡೆಯು, ಶಾಶ್ವತದ ಶಾಂತಿ ಜನಿಸಿದ ಎಡೆಯು.

ಪರಶುರಾಮ

ನಾನಲ್ಲಿಗಡಿಯೆತ್ತಬೇಕೆ ?

ಕಶ್ಯಪ

ಹೊರತಿಲ್ಲ,

ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನೆಲನೆಲ್ಲ ದಾನವಿತ್ತಿಹೆಯಾಗಿ.
ಇಂದಿಸಿರುಳಿಳಿವ ಮುನ್ನ ಡಿಯೆತ್ತಬೇಕು.

ಪರಶುರಾಮ

ತಾಯ್ನಾ ಡನುಳಿದು ?

ಕಶ್ಯಪ

ದಾನವಿತ್ತಿಹೆಯಾಗಿ.

ಪರಶುರಾಮ

ತವರೂರ ತೊರೆದು ?

ಕಶ್ಯಪ

ದಾನವಿತ್ತಿಹೆಯಾಗಿ.

ಪರಶುರಾಮ

ಇಂದೊಂದು ಸಂಜೆ ?

ಕಶ್ಯಪ

ನುಡಿಯೊಡೆಯದಾಗಿ.

ಪರಶುರಾಮ

ಇಂದೊಂದು ಸಂಜೆ !

ಕಶ್ಯಪ

ನೋಡಲ್ಲಿ ! ಅರ್ಕನುರ್ಕುಡುಗಿತ್ತು

ಪತ್ತಿ ಮಾಂಗನೆಯಂಗಸಂಗದೊಳು ಬಿದ್ದು.

ಪರಶುರಾಮ

ಇಂದೊಂದು ಸಂಜೆ ! ಕಶ್ಯಪ ! ಇಂದೊಂದು ಸಂಜೆ !

ಕಶ್ಯಪ

ಪೊಳ್ಳಿಲ್ಲದಾಯ್ತು ! ಅಸ್ತಮಯಮಾಯ್ತು !

ಪರಶುರಾಮ

ಅಸ್ತಮಯಮಾಯ್ತು ! ಅಸ್ತಮಯಮಾಯ್ತು !

[ಎಂದಡಿಯನೆತ್ತು ತರೆ ತರೆಯಿಳಿವುದು]

